

פרשת שמות

תקומתו של העץ איננה מושרשת בענפים ובעלים ובפירות המפוארים, אלא בשרשיו, שהם מחוזקים במקום אשר הרוחות והסערות לא תגענה שמה. הם מתחזקים על מקור מים חיים של התחדשות. העץ איננו דואג בזמן שהסערות תופסות אותו, מנענעות אותו וכופפות אותו, הוא לא נע ולא זע ממקומו, וכל זמן שהוא לא נעקר ממקומו, היה תהיה לו תקומה! ועל כן נמצא שהאילן לא הפסיד כלום, אדרבא - החליף כוח במאבק. כן הוא האדם. כל זמן שהוא נצמד לשרשיו הרוחניים - שום רוח לא תעקור אותו ממקומו. ונהפוך הוא, הסערות תעוררנה את כח ההתחדשות!
ר' אריה מסטרליסק, מתוך אתר "שיטים".

שמות כג' בו. מפטירין (ישעיהו כז') "הבאים ירש" (עד "ונלכדו"), ומדלגין וקורין פסוקים כב' וכג' בסימן כט' "לכן כה אמר ה'") עד "יעריצו", מברכים החודש ראש חודש שבט ביום שבת קודש, ואין אומרים אב הרחמים והזכרת נשמות.

שבט

המולד יום ו', שעה 1 עם 43 דקות, 11 חלקים, ולשעון א"י 8.31.

פרשת שמות - מברכים חודש שבט

שעור פרשת שבוע: הרב יהודה אלטשולר

ימי החול		שבת	
5.48	זמן תפילין /טלית	16.34	הדלקת נרות
9.16	סוף זמן ק"ש	16.45 ב'	מנחה א' 14.00
16.56←16.59	שקיעה		ערבית
12.45	מנחה א' (בחד"א)	6.45	שחרית א'
		8.30	שחרית ב'
16.45	מנחה וערבית	11.30	קידוש
17.18	צאת הכוכבים	16.00, 13.30, 12.30	מנחה
20.10	ערבית		
		17.00	לימוד "בראשית" באולם אשל
7.30	שחרית נוער	17.31	צאת השבת

אחות תורנית השבת - דורית רידר

שבת
שלוש

”על שמות כבירים של אישים אבירים”

שמו וראשיתו של ספר שמות אוחזים בזנבו של בראשית. סיכום התהליך האלוהי שהחל בברית בין הבתרים, ומסתיים בירידת בני ישראל מצריימה.

התנ”ך, כך מסתבר, עטוף וכרוך בשמות. שמות ועוד שמות. רצף הדורות בין אבות לבנים. עשרה דורות, ופריסה של משפחה אחת מורחבת, בבראשית, ורשימות ”עצי משפחה” מפורטים בדברי הימים. עשרות ומאות שמות שדבר לא ידוע לנו על האנשים מאחוריהם, ומה טעם יש ברשימתם ובפרסומם?

בראשית המאה העשרים כתב חוקר התנ”ך הגרמני יוליוס וולהאוזן את ”משפחות יהודה” על השמות בדברי הימים, והציע לראות בהם מפה מילולית של הגאוגרפיה של ארץ ישראל: מחוזות (שבטים), ערי מחוז (בנים בדור הראשון) ישובים מבוססים סביב כל עיר (דור שני) וכפרים קטנים וחלשים מהם בדורות הבאים. את ”הבנות” ו”הנישואין” הציע לפרש כישושים שנבלעו בתוך גדולים מהם.

פרשנותו מציעה משמעות מועילה ומעשית לרשימת השמות, אך לדעתי חשיבותם של השמות אינו תלוי ב”מטרה” שלהם, אלא בעצם קיומם. איננו יודעים מי היו האנשים העומדים מאחורי השמות הללו אך דבר אחד שמור לנו לנצח. הם היו.

אז לפני שצוללים לכל הנושאים הגדולים והמשמעותיים של ספר שמות, ספר התגלות והתחברות העם והאל, על כל קשייו יופיו ועוצמתו של התהליך, הרשו לי להיפרד מהשמות בשירו של נתן אלתרמן מתוך ”ספר התיבה המזמרת” –

על שמות כבירים
של אישים אבירים
(אין בסיט שמות נשמותם
וגם לא יהיו נשמותם)

הה, אחי הקורא, אי אתם השמות?
היו ואינם. נאלמו בלי אקר.
איה סדרך ואי ירמות
ואי קשיוקאל וקדרלעקר?

איה סדרך ואי ירמות
ואליהקא קשעלבים וקספא מקדמות?

על אכרם ושרי, על אהוד בן גרא,
על דוד ושלמה, שמענו שמע.
אכל מיהו אכרן? אי און-שארה?
מה פעלו סלוא ואשתמע?

מי סלוא ואכרן? אי און-שארה?
עליהם במקרא לא ספור ושינה.

לא ספור. רק שמות של סדר ואימות.
לא יהיו כמותם בקלד.
לו נקלד לקצמים את שפים ומרמות
ואת אהרם טאבן-הווקלת.

כי אהרם ושרים, אליהקא ומרמות,
נמושות לא היו;
לאו עדים השמות!

א.

בעיר אלון-בצעננים,
החילשת על מלוא קצי-פלך,
טילו עם שקיעה, נשואי פנים,
ישק.
שושק.
שוותלת.

היה ישק
איש דק.

עכה קשק
היה שושק.

ושותלח
שטום קרקיק-במלת.

הלכו לאשם וכרכו באחול
כל מודע, אף עלצו בקאותם
את רוקלי הסדקית חטוש וחול
ואת הבשם בענה-ותם.

לה היה השבוע

ביום שני ליווינו למנוחת עולמים את חברנו מרדכי תמיר ז"ל. ספדו לו ילדיו – פלג, שלומית ועופר, ובשם הקבוצה - הנזי ברנהרד. דברי ההספד מובאים בהמשך הגליון.

תמיר גדל בירושלים. בגיל צעיר התייתם מאם, ונדד עם אחיו אליהו בין מוסדות ובתי-ספר שונים. לסעד הצטרף כחבר גרעין ז', וכאן עבד שנים רבות בשלחין, ולאחר מכן – במשק הילדים. בכל ההספדים הזכירו אוהביו כי תמיר היה ידיד הילדים, מבוגר שלא שכח את ילדותו ואהב לספר לילדים סיפורים – וגם להקשיב להם. תמיר היה קריין לא רגיל, וידען גדול, ואת רוב ידיעותיו קנה דרך הקריאה העצמאית בספרים. מלבד זאת היה גם שחקן שח חובב, וכמובן, ולפני הכל – איש המשפחה.

והתחושה קשה, רק לפני חודש וקצת ספדנו לחיים ריבלין ז"ל, והנה עתה מלווים אנו את תמיר ז"ל בדרכו האחרונה, ועם כל חבר ההולך לעולמו גם משהו בנו, חברי הקהילה ותושביה, מתמעט וזקוק לחיזוק. חבל על דאבדין ולא משתכחין!

ביום שישי שעבר נפתחה שנה אזרחית חדשה, ועימה נכנסה ההפרטה לפועל, לאחר מספר חודשים בהם היה נסיון "יבש" להתרגל למעבר. ימים יגידו כיצד ישפיע השינוי על קהילת סעד. נקווה שיהיה אך לטובה.

בשבת שעברה התקיימה "שבת גרעין", שבת גיבוש עבור כל המשפחות החדשות שהגיעו לגרעין, ביחד עם משפחות צעירות מסעד השותפות בו. השבת כללה פעילות חברתית רבה וענפה: סעודת ליל-שבת משותפת, סעודת צהרים בה התארחו משפחות הגרעין זו אצל זו, קידוש משותף וסעודה שלישית. דיווח מפורט על צעדיו הראשונים של הגרעין יופיע בע"ה בעלון הבא.

ביום ג' בערב נערך חידון התנ"ך של בית ספר דע"ת. כמיטב המסורת היה זה ערב מושקע ומכובד שהפיק צוות בית-הספר. מי שנכח יכול היה להאזין ולהתפעל מהידע של הילדים. הספרים עליהם נבחנו הילדים היו: שמות, יהושע, שופטים ויונה.

כמו בכל שנה, גם השנה הוכן סרט ע"י חוג התקשורת של בית הספר, והפעם גם היה סרטון שהמורים הכינו והציגו, שבסופו נשאלו המתמודדים מספר שאלות על הסרטון. גם השנה הכתה המנצחת היתה כתי ט', עם שני נציגים מסעד – דור אש וצור ויזל. לחתן התנ"ך של בית הספר נבחר תלמיד כתי ח' הגר בנתיבות.

ביום חמישי השבוע החל פינוי הקראוונים משכונת הקראוונים שליד השער. בשלב הראשון מפונים הקרוונים הריקים מדיירים.

והשבת מתוכננת שבת ההידברות, ובה פעילויות רבות של מעגלי שיח בנסיון להגיע לתהליך בחירת הרב מאוחדים יותר וקשובים יותר. וברוח חודש שבט המתקרב ופירותיו, אוסיף בעניין זה מדרש קצר: על הפסוק "צדיק כתמר יפרח" נאמר במדרש תנחומא: "מה תמרה זו אין בה פסולת אלא תמרים לאכילה, לולבים להלל, חריות לסכוד, סיבין לחבלים, סנסנים לכברה, שפעת קורות בהן את הבית, כך הם ישראל אין בהם פסולת אלא מהם בעלי מקרא, מהם בעלי משנה, מהם בעלי גמרא, מהם בעלי אגדה". הלואי שהתהליך יעזור לנו לכוון שיח אמיתי שבו נצליח לראות כל אחד ואחד על יחודיותו, ועל תרומתו למתיקות הפרי המשותף שלנו – קהילת סעד.

לעלון זה מצורפת חוברת זכרון לחיים ריבלין ז"ל. לאחר הקריאה ניתן להשיב החוברות לת.ד של משפ' ריבלין.

דברי הספד על מרדכי תמיר ז"ל

"פעם אחת היה קלב - קלב של רלי
הוא נבח כל הלילה ובבוקר הלך לישון"

עם השיר הזה שהמצאת והסיפורים החדשים שרקמת לנו היינו הולכים לישון רגועים ושלווים כל לילה. אני חושבת שבשנה האחרונה גמלנו לך על זה. ישבנו לצידיך שעות מתחממים מהשלווה האלוהית שלך, שותים בצמאון כל מילה, כל מבט, כל חיוך, מודים לאלוהים על הזמן הקסום הזה שהוענק לנו כדי להיפרד ממך.

במקום לדבר העדפנו לשיר ... שירת העשבים.... ידיד נפש ... רבות מחשבות.... כשיכולת הצטרפת, וכשהיה קשה שרת עם העיניים והנשמה, כי אחרי הכל היית בן אדם של נשמה, נשמה רגועה עגולה טהורה, נשמה שעושה את דרכה ממש עכשיו בשקט ובאצילות לשמים לפגוש סופסוף את אחיך האהוב והיקר "דוד אלי". יש לך יש בטח הרבה מה להשלים איתו. למרות שבקושי עברו חודשיים מאז שהוא עלה ולמרות שלא הפסקת לדבר איתו לרגע. וכמו תמיד אני יודעת שתדאגו אחד לשני. ואם כבר בשמים.... כולי תקווה שיהודה ברט, האיש היקר שהיה בשבילך כמעט תחליף אב, האיש שאהבת מהיום הראשון בקיבוץ, האיש שהיה בשבילך סמל לערכים של צניעות, רוח ועבודה, מפמפם לעצמו מקטרת חדשה ומסדר את לוח השח לעוד משחק ארוך שעד הרגע האחרון לא ברור מי יביא את המט.... אבא. אני אוהבת אותך וכבר מתגעגעת.

וכמו שהיה ברור לשנינו בשבועות האחרונים, אני רוצה להיפרד ממך בניגון שכל כך אהבת, הניגון ששילב את הרוח והאדמה וליטף אותך כל פעם מחדש:

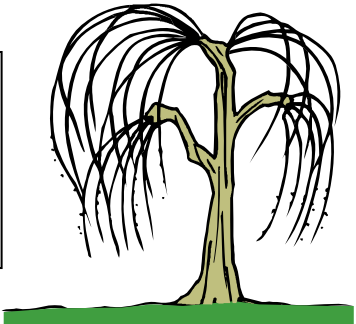

דע לך	כמה יפה
שכל רועה ורועה	כמה יפה ונאה
יש לו ניגון מיוחד	כששומעים השירה
משלו	שלהם
דע לך	טוב מאוד
שכל עשב ועשב	להתפלל ביניהם
יש לו שירה מיוחדת	ובשמחה לעבוד
משלו	את השם
ומשירת העשבים	ומשירת העשבים
נעשה ניגון	מתמלא הלב
של רועה	ומשתוקק

לזמירת תמיר.

*****

בית סעד אבל על מותו של
מרדכי טוויל תמיר ז"ל
ומשתתף בצער המשפחה

אבא,

כל לילה לפני השינה היית יושב על יד המיטה שלי ומספר סיפור.

סיפורי מילואים, חיות, עשרת השבטים האבודים. סיפורים רבים. לפעמים גם שיר.

עכשיו, אני אספר לך סיפור:

היה היה פעם אבא. למרות המעט שידע על אבהות, הוא עטף את ילדיו בחום ודאג לגדל אותם, כל אחד בדרכו.

מעולם הוא לא צעק עליהם, והסיבה היחידה שהיה מרים את ידו הייתה בשביל ללטף על הראש.

הוא לימד אותם לאהוב סיפור טוב, וכמה ששיר שמושר באהבה יכול לחמם את הלב. הוא לימד אותם שחמט

ושלכל מטבע יש שני צדדים, או שלושה או יותר, מסביר עם תנועות ידיים של תלמיד חכם ושל מפעיל קומביין.

אני זוכר אותי ואותו הולכים ביחד בקיבוץ, יד ביד, ואני כבר בן שלוש עשרה, אולי יותר ואני חושב לעצמי שאני

כבר גדול מדי בשביל להחזיק ידיים, אבל זה היה כל כך חם, כל כך בטוח, שלא הייתי יכול לעזוב.

למרות כל האהבה שנתן לילדיו עדיין היה לו מספיק בשביל לחלק לילדים אחרים. וכך, בנעימות, הוא היה אבא

במשרה חלקית לילדי הקיבוץ, מלמד אותם איך להחזיק ארנבת, איך לגדל חסה.

הוא נפטר, בשיבה טובה, בקיבוץ בו חי את רוב חייו, מוקף במשפחתו האוהבת, ונטמן באדמה אותה עבד בחייו.

תהא נשמתו המתוקה צרורה עמנו בצרור החיים

לילה טוב אבא.

צפר תמ"ר.

*****

ארוכה היתה גסיסתו של הזקן, ארוכה ומחושבת, ובה פתר מעשה אומן את סבכת חייו הארוכים. ידיו היו

מתנועעות באוויר כמנצח על שירה אין סופית של מראות ומאורעות שהופיעו בחזיונותיו, שחלקם היו מוכרים לנו

וחלקם שמר רק לו. שישים שנים של קיבוץ ואלף שנות בדידות ילדותו עמדו מולו למבחן. הוא לא שש לשתף

במחשבותיו. כששאלנו, תמיד חזר אל אותם הזיכרונות בודדים, מגיש אותם כפיתיון לאוזנינו הצמאות ומסמן

בידיו - מספיק לי. כשניסיתי לחפור, גער בי.

מבית היתומים זכר בעיקר את שיירות התורמים שהיו מגיעים מעת לעת במכוניותיהם המצוחצחות, ואותו

שמציגים בפניהם כמין תכשיט פלא שמדבר יידיש. דעתם של מעטים היתה נכונה להתקבל אל בין אוזניו, רק

אותם המעטים מהם יכל לצפות לחידוש מה. לשאר האדם היה מסביר פנים בנימוס ועושה עצמו כמתעניין

בקורותיהם.

ילדים עניינו אותו יותר מכל. עולמם של אלו הקטנים עמד שנים במרכז חייו, וכל הגיג או בדל מחשבה מהם, קטן

כגדול, דחוי כמקובל זכו אצלו לתגובה. הוא לא נהג לגעור בהם וביקורת מעולם לא שמעו ממנו. דורות של ילדים

עברו תחת עיניו החכמות, כשהם ממשיכים ממנו לטרוניות הוריהם וללחץ מורותיהם. "הבעיה אלו המטפלות לא

הילדים", נתן לי פעם להבין טפח מהשקפת עולמו. אצלו מצאו מפלט לנפש מיוסרת של נערים מתבגרים החיים

במסגרת בה הכל אסור, והם הקטנים, המוצאים את עצמם יומם וליל מתהלכים בתחושת אשם תמידית. רק

אצלו מצאו מרגוע, הרגישו באמת שווים, כשהאכילו את החיות, סחבו לו את את הטרקטור או סתם גנבו לו

סיגריות שהיה מחביא בין חבילות החציר. על הכל הביט בחיוך של איש חכם. לכולם היתה הרשות נתונה, לעולם

ימשיכו לחפש אותה. חיפוש ללא תוחלת.

גם בי מעולם לא גער, בכל מעללי היה עומד מין הצד, וכמו שובר נותן לגלי מערכת החינוך השוצפים להתנפץ על

מבטו המרגיע, משל היה משמש לי דוגמא כיצד עלי לנהוג באלה.

שעת ההשכבה היתה חגיגה, כל בית הילדים היה מתקבץ אל מיטתי ואבי היה ממשיך את הסיפור מאותו מקום

בו הפסיק בפעם הקודמת. פעמים רבות היה ממשיך את הסיפור מהנקודה בה השאיר את אחי הגדול וחבריו או

את אחיי הקטנים. אם ילד היה מעיר לו על כך, היה מעשה אומן מכפיף את הסיפור אל זיכרוננו של הקטן. ובסוף

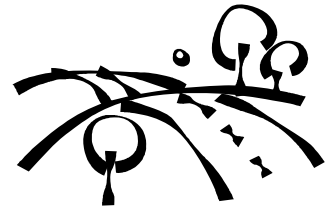
היה מקנח בשיר על כלב של רלי, שיר שכל ילד הכיר. דור שלם של ילדים גדל על נהר הסמבטיון ועל עשרת השבטים האבודים שמעבר להרי החושך. דור שעדיין מחכה, שמשם יגיע אור. אהבת החיות אליו, אהבתם של הקופים והתוכים, לא הותירה מקום לספק שהאיש ניחן בתכונות שעינו של בן אנוש רגיל לא תוכל לראות. בצניעותו הרבה, מעולם לא נתן להבין שיש פה מה חריג. כך לאורך כל חייו נהג לשחרר משפט או שניים ונשאר אילם, מצפה שתבנה בעצמך את שאר חלקי התמונה. כה רבה היתה חוכמתו, וכה צנוע היה האיש.

זכרונותיו היו מסייעים אותו אל עבר חומות העיר העתיקה, תר בעיניו הקטנות אחר אחיו אליהו, רואה אותו נאבק בחבורת נערים ערבים שניסו לגרשם, וביחד, בנחישות של שני אחים קטנים, יתומים, יכלו להם. כך העבירו את רוב שנות ילדותם. אוכלים סלט ירושלמי עם חוביזה וחביתה בלי ביצה בבית שלא היה להם, ושומרים על חומות העיר מפני ערבים בני גילם שהילכו אימים על אוסף הגולים שלהם. אחר כך כבר הגיע לקיבוץ. שלושים שנה עבד בגור, שלושים שנה שנראו לו כיום. את שארית חייו העביר בעבודות שהביאו אותו במגע עם אנשים. בסבלנות ורגישות התנהל מביניהם, מצפה כל רגע שיקראו לו חזרה לשלחין.

חזרת לקו חמש אבא

נראה לי שתהיה פה מבסוט.

פלא תמיר.

השיר על תמיר

מרדכי טוויל תמיר, יליד העיר העתיקה ירושלים, גדל כילד הקטן במשפחה עם אחיו ואחיותיו. אביו, חכם יוסף, לימד בישיבת "פורת יוסף" הספרדית המוארת, ומגיל שלוש וחצי היה מצרף את מרדכי ללימוד, שעל תקופה זו מספר: "כל ההישגים שלי בתורה, הם מהתקופה ההיא". אבל הוא הוסיף בהזדמנות אחרת ש: "החיים בעיר העתיקה היו מלאי פחד מפני הפורעים והכנופיות בימי המאורעות", וכמו שהתבטא: "הרגשתי שם כמו בגלות". בגיל שש התייתמה המשפחה בשל מות האם, ולדבריו: "מאז ועד היום אני יתום". וכך החלו נדודי מרדכי בכל מיני בתי יתומים וישיבות שלמרבית הפלא, היו דווקא מוסדות אשכנזיים ברוח סאטמר, שכללו דיבור ולימוד רק ביידיש, כך שאף פעם לא הרגשי מרדכי בבית, ורק אחיו אליהו שנדד איתו במוסדות הללו, היה לו לניחומים מאז ומתמיד.

בגיל 16 עשו האחים טוויל דרכם ברחוב הירושלמי. למדו ועבדו פה ושם, ומרדכי חיפש את מקומו בנוער הדתי העובד, והצטרף בתקופת מלחמת השחרור לגדנ"ע ירושלים בתקופת המצור. כמו כולם היה מה שקראו אז – חצי חייל, כלומר, בלילה – ישן בבית, וביום – חייל בתפקיד. ועוסקים בביצורים, בשמירות ובהעברות פקודות קשר כרצים. מרדכי היה באחד הבקרים בקבוצה של גדנ"עים שהתאספו לקראת חלוקת תפקידים בגן "קפה תלפיות", שנצפה על ידי הירדנים, שהחלו לטווח אותם בשרפנלים, וכתוצאה מכך נהרגו שלשה גדנ"עים ונפצעו רבים והמהומה והמבוקה גאו ורבו. אך מרדכי מתאר בסיפוק את התקופה הזאת כרבת הוד, והרגשה שממש שומעים את משק כנפי ההיסטוריה. עם תום מלחמת השחרור מצטרף מרדכי לגרעין השביעי של בני עקיבא, והולך איתם במסלול של הנח"ל לקיבוץ סעד.

למרות שמבחינה אידיאולוגית לא היה טוויל שלם עם חיי הקיבוץ, הוא התבטא: "שזה לראשונה, בהשפעת מרחבי השדות הוא מרגיש הורדת לחץ, והרגשת רווחה". וכך מתגלגל טוויל בענפי החקלאות מן המטע לשלחין,

ולבסוף מקבל על עצמו את ניהול משק הילדים, שבאותם הימים השתדל לפרנס את הקיבוץ בתוצרת חקלאית, וסיפק למטבח קרוב ל-20 סוגי ירקות לתפארה. אך בעיקר נראה היה שמשק הילדים והעבודה הרצופה והצרופה עם הילדים, החזירה לטוויל את אותו אושר ילדות שלא היה מנת חלקו בצעירותו.

תמיר היה איש רוח, למרות שלא למד בצורה מסודרת. הוא הרבה בקריאה ובלימוד והפך להיות דוגמא קלאסית של אוטו-דידאקט. חבר במקהלה, שנים בין אלופי השח בסעד ובקיבוץ הדתי. מסופר, שבתקופת שיעורי התלמוד של הרב דיאמנטמן משיבת כרם דיבנה, שהיה מצטיין בהרבצת תורה תרתי משמע, והיה זורק בשאגה שאלה לבית הכנסת ומחכה לתשובה, וכשאיש לא העז לנסח תשובה, נשמעה השאגה שנית: "מרדכי ... נו...?" ואז היה מרדכי תמיר מתנער ועונה בשובה ונחת.

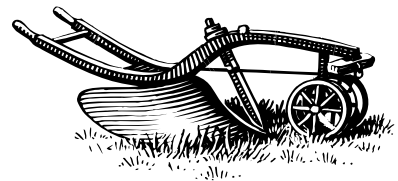
שיאם של חיי תמיר היתה כמובן הקמת המשפחה, נישואיו עם מרים והולדת ילדיו. כינון הקן המשפחתי היה בשבילו כמין סגירת מעגל שסוף סוף השלים את חוגו. אותו קשר משפחתי חזק, אי אפשר היה שלא לחוש עם הופעת מחלתו הקשה. המשפחה כולה התאגדה מסביב לתמיר, שהתה בתמידות, ותמכה בו באהבה ובמסירות. אפשר לומר שבשל הנסיבות המיוחדות נוצר קשר מסוג חדש. אותו קשר, אותה הבנה שמתהווה לא בין הורה לילדיו, אלא בין מבוגר למבוגר. הבנה זו כוללת גם את אותו סוף רצוי, שתוכנן על ידי תמיר ומשפחתו, לסיים את החיים בתוך ביתו, בין משפחתו הקרובה וחבריו בקיבוץ, שחיבקו וליוו את סופו עד לנשימתו האחרונה בשלום ובלא כאב.

מרדכי תמיר ידידי. הנה הגיע זמנך ללכת - ב"דרך כל הארץ". הביטוי הזה משמעו בדרך כלל, הליכה לסיומה של הדרך. ואני תמה ואיני מבין. שהרי אנו, החברים והחברות, זה כבר 60 שנה שכולנו הולכים ביחד באותה הדרך בה הולכת כל הארץ, כזו דרך שסיומה הוא המשך הדרך. אתמהה?

ימיו האחרונים עברו על תמיר בהזיות, תוך ניס ולא ניס, שחזרו בהם התמונות של העבודה בחקלאות בשדה הרחב. והוא פונה למרים ואומר לה: "תתקשרי לחבריה, ותודיעי להם, שהיום אני לא יכול להגיע לקומביין, צריך למצוא מחליף...".

נוחה בשלום על משכבך – תמיר,
וינעמו לך רגבי האדמה הזאת
שתמיד כל כך ליווית באהבה.

תהא נשמתך צרורה בצרור החיים.

הנ'ל' כרנהרד.

נר זכרון: כה' בטבת - יום השנה לפטירתו של איציק אפלבום ז"ל (תשס"ח)

כז' בטבת – יום השנה לפטירתו של חברנו רלי סימון ז"ל (תשס"ד)

"תקרת הזכוכית"

עברו שבועות אחדים מאז התגובה של עידית אך מאחר שנושאים אלה נמצאים בעולמנו – אני מצטרפת לדיון, אם כי באיחור .

נערה(ה) הייתי גם זקנתי - ואני רוצה לשתף אתכם בזכרונות מאז מנקודות מבט שלי. כשהגעתי לסעד, היו אספות חברים כמעט בכל מוצ"ש, הילדים היו בבית-הילדים ורובנו היינו באסיפה. כמעט לכולנו, הנשים, היתה שקית ובתוכה מלאכת יד, סריגה, רקמה. אנחנו סרגנו והגברים ניהלו את החיים. בפועל זה היה: "תסרגי ותשתקיי". אף אחד כמובן לא אמר – אבל כך חיינו התנהלו, וצריך להודות שזה היה לנו, הנשים, די נוח. סרגנו.

מובן שאין לי נגד סריגה. גם היום יש חברות, גם חברים, שמביאים לאסיפה עבודות שונות, אבל כיום אם יש לחברה מה להגיד, להוסיף, לערער, היא מניחה את עבודת היד שלה וניגשת להביע את דעתה. היא לוקחת אחריות. זה לא היה כך לפני שנים לא כ"כ רבות ואני לא מתגעגעת לאותם ימים. בבתי הספר בהם למדתי, מיסודי ועד תיכון, היו מורות ומנהל. כשהגעתי לסעד עבדתי כמורה והיינו כמובן מורות ומנהל. במערכת החינוך שלנו בסעד באותם ימים היו מטפלות ומרכזי ועדת חינוך. ובוודאי שלא היו חברות בתפקידים מרכזיים יותר. דומני שלא היה ימיני היתה הראשונה ששברה במידה מסויימת את "תקרת הזכוכית" כמנהלת בבית הספר ואח"כ גם כמזכירת קיבוץ, ולטעמי יש לברך על כך. התהליכים האלה אינם חד-סטריים. תקרת הזכוכית, על כל מה שסביב לה, יכולה להבנות מחדש.

הדברים מתחברים לדיונים אודות הצביון הדתי בסעד. הזדמן לי בשנה האחרונה להיות בכמה ארועי בר-מצווה של קרובי משפחה שלי בהתיישבות בשומרון וכד'. אנשים "שלנו". בכמה מהם המחיצה בבית הכנסת היתה מתחרה צפופה מאוד. לא היתה אפשרות לראות בעדה את העלייה לתורה. אמהות, סבתות – הזיזו אותה מעט והציצו, הציצו בעד הסדק שפתחו בה. באחד היישובים העירו לסבתא בעדינות שלא מקובל אצלם להזיז את המחיצה....

מבחינתי זו היתה חווייה מתסכלת. האם האם, האחיות, הסבתות, לא ראויות להשתתף בשמחה באופן מכובד יותר? התביישתי בשבילן. סיפרתי זאת כדוגמא בלבד, דוגמא לכיוון כללי שאני מקווה מאוד שלא הוא יהיה הכיוון שלנו.
רכטי ברנהרד.

וצדת וותיקים מודיעה:

1. מועדון הסרט הטוב

מועדון הסרט הטוב מתכנס שוב. המועד: יום א', כד' בטבת (10.1.10) בשעה 17:30 במועדון לחבר. הסרט: **ריקוד לאור ירח.**

הסרט מספר על שני נגנים, גיטריסט וצ'לניט, שנפגשים לילה אחד במקרה בניו-יורק. הנסיבות מרחיקות ומפרידות אותם זה מזו, ומבנם הפעוט. לאחר שנים, הבן, שגם הוא מוזיקאי מחונן, מנסה בעזרת המוזיקה למצוא את הוריו האמיתיים. השחקנים: פרדי היימור, קרי ראסל, רובין וויליאמס, וג'ונתן ריס מאירס. במאי: ק. שרידן. משך הסרט – כ-100 דקות. הסרט פתוח לכל הציבור. **(וצנה כראון, נורית קופלביץ')**

2. **טיול:** ביום א', ב' בשבט, 17.1.10, יתקיים בע"ה טיול לאזור פתחת רפיח. פרטים בשבוע הבא.

ברוריה לורן.

הדבר היה ככה

בשבוע האחרון מצאתי את עצמי מחייכת פעמים רבות, לכאורה, ללא סיבה נראית לעין. אחרי חיוכים רבים שמת לי, שכל פעם שאני חושבת על ספרו החדש של מאיר שלי, עולה החיוך על פני. הספר פשוט מהנה, מכל אספקט ספרותי. החל בשמו הדבר היה ככה, שרומז על מה שמאיר שליו עומד לעשות עם השפה העברית: לשחק בה, בכללי הדקדוק והניבים. לערב רבדים שונים של השפה: שפה גבוהה, מקראית כמעט, ושפה נמוכה, לעיתים אף שגויה, אבל תמיד יצירתית ומפתיעה. באמצעות השפה הוא בונה את דמויותיו, שכולן, פחות או יותר, ממשפחתו ומשכני משפחתו, המושבניקים בנהלל ובכפר יהושע. הדמויות ססגוניות מלאות חיות והומור. הן מכניסות אותנו, הקוראים, לעולמם של המושבניקים חלוצי העלייה השנייה והשלישית. הדמות המרכזית בסיפור היא סבתו של מאיר שלי, טוניה. טוניה היא דמות מיוחדת במינה, נון קונפורמיסטית, עצמאית בדעותיה ובהתנהגותה המשפיעה על סביבתה – בעיקר משפחתה, בצורה שאדם פשוט, לא סופר מחונן כמאיר שלי, לא היה מצליח לתאר. הסיפור עצמו מסופר מתוך הומור טוב ואוהב. הוא מתאר משפחה מיוחדת שיש לה הווי מיוחד. משפחה של מספרים, המספרים את הסיפור המשפחתי בגרסאות שונות. הפתיחה לכל גרסה / סיפור חדש, היא הפתיחה "הדבר היה ככה" (ניב שנלקח מהרפרטואר העשיר של סבתא טוניה) הווה אומר: " הסיפור / נוסח אותו אני עומד לספר, היה כך והוא אמת לאמיתה" ואמיתות היו הרבה. בקיצור, כל מי שרוצה להציץ לעולמם של חלוצי נהלל, באמצעות משפחה מיוחדת, שאינה מעידה דווקא על הכלל.ומי שרוצה לחוות חוויה של קורת רוח, הומור ואולי מעט עצב עדין, מוזמן לקרא אותו. אגב ה"פריקים" של מאיר שלי יוכלו למצוא בדמויות בספר הד לדמויותיו בספריו השונים. הביקורת היחידה ששמעתי על הספר, שמעתי מאחותי רותי שקבלה על שהסיפור מסתיים מהר מדי.

לאה יאני.

יצור השבת

ב"ה, חידוש מרענן בסעד – שיעור אחרי ארוחת הצהריים, לפני תפילת מנחה. אף על פי שכמעט לא היה פרסום מוקדם, באו כ- 15 חברים לשמוע על נושא מעניין מפי חברנו אבנר רועי. הנושא היה: תרגום השבעים. כולם יודעים מה זה, אבל לא יודעים על המחלוקות ועל המלחמות מסביב לתרגום הזה, של ספר התורה. במרכז השיעור עמדה השאלה, האם מותר בכלל לתרגם את המקור העברי לשפה לועזית. מה לעשות שהיהודים לא ידעו עברית, רק יוונית ולכן אין ברירה. תרגום השבעים היה הראשון, אך בעקבותיו תורגם התנ"ך לכל השפות שבעולם.

יהודה Fe מנון.

הערת המערכת: דבריו של יהודה נכתבו בהתייחס לשיעור בשבת, פרי "ויגש", בשבת שעברה, פרי "ויחיי" התקיים שיעור נוסף על תרגום השבעים, גם הוא מאד מעניין! אנו מצפים לשיעורים נוספים.

חנות קו לקו מודיעה:

- א. החל ממוצאי שבת פרשת "שמות", כג' בטבת, 9.1.10, החנות תיפתח כחצי שעה לאחר צאת השבת למשך שעה וחצי.
- ב. אנחנו מבקשות: פריטים להחזרה – עד שבועיים מיום הקניה, במצב תקין ומסודר שיאפשר קניה חוזרת.

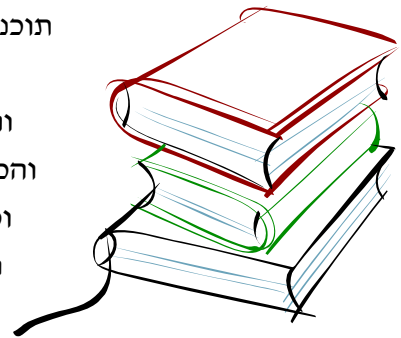
בואו בהמון'כט, 1307 חנות החנות.

מקלסרו fe מנהל הקהילה

ממש לאחרונה, פתאום גילינו מצוקה, שלא היתה כמוה, מאז "עופרת יצוקה".

כידוע, בכל החלטה אנו רוצים לעדכן, כל איש, אישה, נער וזקן. ודפים וניירות נשלחים מדי יום, בתוך תאי הדואר, בצהרי כל יום. ומזכירות, וקהילה, ועדת רב, וסל בריאות, תוכנית משק, מרפאת שיניים, וועדת תרבות. עוד דף, ועוד דף, ועוד חוברת, וההוא מתקמט, וההיא כבר מתפזרת. והכול שוכב על השולחן, תלוי על המקרה, וכבר בא להתיימש, ולזרוק לפח מהר. וכולם זועקים: "אתם עושים צרות!", אין לנו מקום לכל הניירות!"

אז לא להיחפז, ולקנות עוד מקרר, יש פתרון זול, הרבה הרבה יותר. עם קצת מחשבה ודמיון, שלכולנו לא חסר, מתברר שכל מה שצריך- זה חתיכת קלסר. ומעתה, הקלסרים וההדפסה עלינו, וגם החורים, ואתם מקבלים, קוראים, ואח"כ... שומרים. ולכל משפחת תושבים, ומשפחת חברים, בכל בו, בעוד שבוע, יחכו הקלסרים.

ויהי רצון שנוזכה לשלוח מה שפחות, וגם אז, רק לימי הולדת, ברכות ושמחות.

צפר fe זמני

לרחל סימון
ולכל המשפחה
ברכת מזל טוב לבבית
להולדת הנין
נכד לאיימי ויגאל סימון
בן לאילה וירון

מזל טוב!

לרחל ושי אבירם
ולכל המשפחה
ברכת מזל טוב לבבית
לנישואי הבת מרים-מיקה
עם בח"ל עופר סיגלי

אסיפה עם טעם fe פעם

ביום שני התכנסנו לאסיפה "חגיגית" שהוקדשה כמעט כולה לתוכניות סיפן, המשק והקהילה לשנת 2010. חשבנו שנכון יהיה למסד מסורת חדשה, שבה התוכניות הנ"ל מוצגות כולן באסיפה אחת, ולא נגררות על פני מספר אסיפות, דבר שגורר אחרינו איבוד של התמונה המשקית כולה. ברור היה לנו כי סעיפים מעין אלו דורשים זמן, ולכן ייחדנו שעות אחדות לאסיפה שהחלה ב 6 בערב, הסתיימה קרוב ל 10 בלילה, וכללה באמצעה ארוחת ערב בטעם של פעם. אני מרגיש חובה וזכות לציין פעם נוספת את ההשתתפות הנרחבת של החברים (בקטעים רבים מספר החברים היה קרוב ל 100), דבר שחיזק פעם נוספת את העובדה שאסיפת החברים בסעד, היא משהו שראוי ונכון להתגאות בו.

האסיפה נפתחה במילות זיכרון לתמיר ז"ל, שהלך לבית עולמו כמה שעות בטרם החלה האסיפה, ושבעברו היה לו חלק מרכזי בגידול הגזר בסעד, שהפך ברבות השנים, למקור מאד נכבד של הכנסות המשק.

סדר היום :

1. אוריאל אבן צור נבחר כחבר האחרון למזכירות.
2. מתניה הציג את תוכנית סיפן לשנת 2010, שנראית בהחלט אופטימית ומבטיחה.
3. חלופ סקר את תוכנית המשק על כל הענפים. בכל ענף הודגשו היעדים לשנה הקרובה, וכן תמונה כספית הכוללת השוואות לשנים קודמות, וכן תחזית ל 2010.
4. עופר הסביר את תקציב הקהילה לשנת 2010, שבעקבות שינוי אורחות החיים בסעד, עבר מהפך בדרך התצוגה ובתוכן התקציב. גם בנושאי הקהילה התחיל עופר בסדרה ארוכה של יעדים לשנת 2010, שבחלקם (מיגון, סעד בסעד, מים חמים, צמיחה דמוגרפית, ועוד) בהחלט מהווים אתגר רציני לכולנו.
5. לסיום האסיפה נבחרה הנהלת המשק בהרכב: אורן- יו"ר כלכלי, חלופ, בוקי, מוטי, אלון, מתניה, אודי, יענקוש, בני אורן, אורן צרפתי, דובי גינזברג, ואיציק לייכטר.

אני מבקש להודות למכני התוכניות שעשו זאת במקצועיות רבה, ואני מתפלל שבעזרת האנשים הטובים שיש לנו בכל פעילות נשיג את יעדי תוכניות 2010. אני מוצא לנכון פעם נוספת להתנצל בפני הורים צעירים שלא יכלו לקחת חלק באסיפה זו בגלל השעות החריגות, אבל על פי התגובות ששמענו, האסיפה הזו במתכונתה התקבלה ברוח מאד חיובית על ידי החברים.

בוקי בר"ט.

צוות ליווי ההדברות הקהילתית מודיע:

1. השיחה עם הרב יהודה אלטשולר בליל שבת תתקיים במועדון לחבר.
2. לימוד "מבראשית" לילדים יתקיים באולם אשל, בשבת אחר הצהרים, ב 17.00 במקביל לשיחה עם שי בן-יוסף ומרים שפירא.